

ОДЛУКА ЖИРИЈА О ДОДЕЛИ НАГРАДЕ СРПСКОГ СОЦИОЛОШКОГ ДРУШТВА „РАДОМИР ЛУКИЋ“ ЗА ЖИВОТНО ДЕЛО (у 2019. години)

Жири за доделу Награде за животно дело Српског социолошког друштва (ССД) „Радомир Лукић“ – у саставу: Јовица Тркуља, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду (у пензији), Драгољуб Ђорђевић, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Нишу, Владимир Вулетић, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, др Срђан Шљукић, редовни професор Филозофског факултета у Новом Саду и др Милојица Шутовић, редовни професор Универзитета у Приштини с привременим седиштем у Косовској Митровици, после јавног позива Председништва Српског социолошког друштва (од 1. децембра 2019) да огранци, секције ССД, и одељења/одсеци/департмани за социологију са свих српских универзитета, институти и центри за социологију, као и остали колективни чланови ССД предложе, до краја децембра 2019. године, кандидате за доделу установљене награде – разматрао је један приспели предлог. Реч је о предлогу Департмана за социологију Филозофског факултета Универзитета у Нишу да се наведена награда додели професору др Љубиши Митровићу. Предлагач је пружио на увид био-библиографске податке, на основу којих је Жири могао да изнесе свој суд. При томе, Жирију су била сасвим прихватљива посебна образложење његовог научноистраживачког и наставног доприноса социологији док је – пуне четири деценије – био у редовном радном односу на наведеном факултету, уз систематско бављење изучавањем кључних питања социолошке науке. Већина чланова Жирија су имала могућност да се упознају са доприносом Љубише Митровића српској социологији –упознавајући се континуирано, више деценија, са његовим научним прегалаштвом – тако да им се образложење предлагача увелико подударило са њиховим увидима у вредност његовог доприноса социологији.

Имајући у виду стваралаштво и резултате рада предложеног кандидата на пољу социологије, **Жири је одлучио да Награду за животно дело ССД „Радомир Лукић“ за 2019. годину, додели предложеном кандидату – професору др Љубиши Митровићу, професору емеритусу Филозофског факултета Универзитета у Нишу.**

Образложење

1. – Љубиша Митровић (Мокра, Бела Паланка, 1943) је завршио основну и средњу школу у Белој Паланци. Дипломирао је на студијској групи Социологија на Филозофском факултету Универзитета у Београду 1970. године. Магистрирао је на Факултету политичких наука у Београду 1975. године (на смеру Социологија политике), а докторирао 1977. на Филозофском факултету у Нишу на групи Социологија. За асистента на предмету Социологија изабран је 1971. године на Филозофском факултету у Нишу, на Студијској групи Социологија. Прошавши редовну

процедуру избора у сва универзитетска звања, 1987. године професор Митровић изабран је у звање редовног професора. Од тада је држао наставу на Департману за социологију на основним, магистарским и докторским студијама, као и на другим департманима на Факултету. На Филозофском факултету у Нишу професор Митровић је радио континуирано 40 година до одласка у пензију 1. октобра 2011. године. Поред рада на матичном факултету, професор Митровић предавао је Општу социологију и друге социолошке дисциплине на основним и магистарским студијама и на бројним другим факултетима у земљи: Универзитету у Нишу (Економски, Електронски, Грађевински, Технолошки, Учитељски факултет, Факултет спорта и физичке културе), на Универзитету у Београду (Географски факултет – ПМФ), Универзитету у Приштини и Косовској Митровици (Филолошки и Филозофски факултет). На основним и последипломским студијама на поменутиим факултетима држао је следеће курсеве: Општа социологија, Историја културе Срба, Социологија рада, Социологија историје, Социологија друштвеног развоја, Савремене социолошке теорије, Теорија друштвеног развоја, Социологија туризма, Социологија спорта, Социологија глобалних и регионалних процеса, Социологија друштвених промена, Савремена социологија, Увод у студије глобализације и др.

Научни и стручни квалитети професора Митровића препознати су и изван граница Србије. Као гостујући професор по позиву, изводио је наставу у иностранству: у Бугарској (Филозофски факултет, Велико Трново; Колеџ за туризам, Благоевград), у Грчкој (Светска универзитетска академија у Патри), у Москви (Московски државни универзитет за међународне односе). Био је биран за професора по позиву на Светској универзитетској академији „Платон“ (Грчка, Патра 2001) и на Међународној славенској академији науке, уметности и културе, Москва (2010). Професор Митровић је два пута (1980. и 1985. године) био на студијском боравку у Француској, на Високој школи социјалних наука у Паризу (у Међународном центру за социологију развоја и социолошка истраживања партиципације, радничке контроле и самоуправљања).

Професор Митровић је 13. фебруара 2012. године од стране Сената Универзитета у Нишу изабран за првог професора емеритуса овог универзитета. Иза овога звања је несумњива вредност његовог целокупног стваралаштва и огроман значај укупне наставне и научне активности. Поред овога изабран је и за почасног професора Филозофског факултета Великотрновског универзитета „Св. Кирил и Методије“ у Бугарској 16. маја 2014. године, док је 5. децембра 2014. године изабран за почасног професора универзитета „Св. Климент Охридски“, Битољ, Македонија. Почасни је доктор Nonarary doctorate of letters Интернационални библиографски Центар – Кембриџ (Велика Британија).

Професор Митровић је, поред свог научног и педагошког рада и изузетног личног доприноса у афирмацији социологије, показао завидну посвећеност Филозофском факултету Универзитета у Нишу и обављањем функција декана два пута: 1983-1987. и 1987–1989, када се залагао за унапређење организације рада, формирање нових студијских група, радећи на афирмацији угледа нишког Филозофског факултета у Србији и у иностранству. Његово дугогодишње ангажовање на Универзитету у Нишу, у великој мери допринело је угледу и значају који ова високошколска институција има у Србији.

2. – Професор Митровић је до сада објавио више од 600 библиографских јединица из области: општа социологија и социолошке теорије; социологија друштвеног развоја (са нагласком на регионални развој Балкана); социологија транзиције и глобализације; трансдисциплинарне

студије из мондологије, социологије и геокултуре развоја Балкана, културних идентитета и културе мира.

Међу објављеним публикацијама су књиге (уџбеника, студија и монографија). Објавио је радове у међународним часописима и часописима верификованим посебном одлуком Министарства просвете, науке и технолошког развоја, поглавља и текстова у међународним монографијама и зборницима радова, радова у часописима националног значаја, приредио бројне зборнике радова. Његове књиге, штампане у више издања, користе се као уџбеник или додатна литература на универзитетима и вишим школама у земљи и иностранству. Радови су му објављивани на српском, руском, немачком, француском, енглеском, бугарском и македонском језику.

Посебно су запажене студије и монографије: *Огњишта која гасну* (1970), *Самоуправљање и диктатура пролетаријата – увод у социологију самоуправљања* (1980), *Социологија и савременост* (1984), *Социјална динамика* (1985), *Социологија развоја* (1992), *Србија и социјалдемократски изазов* (1994), *Савремено друштво: Стратегије развоја и актери* (1996), *Социологија* (1997), *Друштвене промене и актери* (1999), *Нови светски поредак и Балкан* (1999), *Опита социологија: предмет, метод и теорије* (1999), *Балкан – граница и мост међу народима* (2000), *Глобализација и савремена левица* (2000), *La globalisation et les acteurs* (2001), *The Balkans – The Border as well as the Bridge Among the Cultures and Peoples* (2001), *Globalization and the Balkans* (2002), *Социологија и историја* (2003), *Савремени Балкан у кључу социологије друштвених промена* (2003), *Опита социологија* (2003), *Пут у зависно друштво* (2004), *Социологија туризма* (2005), *Ка култури мира на Балкану* (2005), *Балканска раскрића и алтернативе* (2006), *Балкан у вртлогу транзиције* (2006), *Савремене структурне промене и култура мира* (2007), *Геокултура развоја, идентитети и култура мира* (2008), *Савремени Балкан у кључу геополитике* (2008), *Творци нових парадигми у социологији* (2008), *Homo turisticus i kultura mira* (2009), *Makers of new paradigms in sociology* (2009), *Транзиција у периферни капитализам* (2009), *Homo religiosus и култура мира* (2010) и *Преходът към периферен капитализъм* (2010), *Геокултура развоја Балкана и савремена социологија* (2011), *Универзитет и друштвене промене* (2012), *У вртлогу транзиције* (2012), *Увод у студије глобализације* (2013), *Социолошки огледи* (2013), *Геополитичка транзиција Балкана* (2014), *Под лупом социолога* (2015), *Ослобађање Прометеја – левица и посткапиталистичка алтернатива* (2016), *У раљама транзиције: између суноврата и алтернативе (пледоаје за транзицију транзиције и алтернативно друштво)* (2017), *Социолошке маргиналије на савремене теме* (2019).

Увидом у ове радове професора Митровића може се закључити да су они настали као плод студиозног и систематичног рада аутора, који социолошке теме и друштвене проблеме увек разматра примереном научног метода, из угла различитих теоријских парадигми, уз изношење јасног властитог становишта о њима. Његове књиге су критички валоризоване у преко 50 приказа објављених у домаћим и страним часописима.

Један је од цитиранијих српских социолога, чија је биографија и библиографија објављена у Енциклопедији српског народа (Београд, 2008), „Ко је ко“ у Југославији и Србији (Београд, 1970, 1991), Енциклопедија културе града Ниша (2011), *Dictionary of International Biography* (Cambridge, England, 2005), *2000 Outstanding Intellectuals of the 21st Century* (Cambridge, England, 2005), и *Great Minds of the 21st Century* (ABI – American Biographical Institute, Inc.), 2009. Према подацима Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ у Београду пронађена су 7 цитата радова проф. Митровића у базама података SSCI и Web of Science. Према подацима Српског цитатног индекса

радови професора Митровића цитирани су у 120 текстова објављених у часописима који се реферирају у Српском цитатном индексу. Поред тога, радови професора Митровића цитирани су у 240 других публикација (монографија и зборника радова других аутора).

3. – Непрекидно, од самог почетка своје универзитетске каријере, професор Љубиша Митровић се предано бави научноистраживачким радом. Учествовао је у бројним пројектима из области социологије. Посебну заслугу имао је као оснивач и први управник Института за друштвена истраживања Филозофског факултета у Нишу и као руководилац истраживачких пројеката. Од 1986. године до данас био је руководилац седам великих истраживачких пројеката које је реализовао Институт (Центар) за социолошка истраживања Филозофског факултета у Нишу, а које су финасирала савезно и републичко министарство за науку. Превазилазећи границе своје научне дисциплине, већ двадесет година он окупља истраживаче из различитих научних дисциплина, са различитих факултета нишког (и не само нишког) универзитета на заједничким истраживањима. За успешно руковођење научним пројектом добио је награду Министарства за науку Републике Србије 2004. године.

Укупна научноистраживачка активност професора Митровића вреднована је од стране Одбора за друштвене науке највишом категоријом (А1). Истраживачке области којима се проф. Митровић бави су: проблеми теоријске систематске социологије, социологија друштвеног развоја, савремена социолошка теорија и развој социологије у Србији, глобални и регионални развој, проблеми партиципације и управљања друштвеним променама, културни и етнички односи, идентитети и култура мира на Балкану. Учествовао је на више од 30 међународних скупова у земљи и иностранству, од тога на преко 20 скупова имао је уводна излагања (у: Женеви, Москви, Краснодару, Нижневартоску, Казану, Крајови, Темишвару, Букурешту, Палама, Скопљу, Битољу, Великом Трнову, Софији, Београду, Нишу, Митровици). Своје чланство заузима и у бројним научним одборима разноликих научних скупова – било као председник или члан програмских и организационих одбора. Организовао је више од 40 домаћих и међународних научних скупова на Филозофском факултету у Нишу, на којима су учествовали, поред аутора из Србије, и аутори из региона Југоисточне Европе, Русије, САД.

У оквиру научно-истраживачких пројеката чији је руководилац био, проф. Митровић је допринео развоју сарадње са научним институцијама, пре свега из Бугарске и Македоније на реализацији компаративних емпиријских истраживања, као и Русије (Институт за социологију Бугарске академије наука, Институт за социологију Руске академије наука). Професор Митровић је био координатор регионалне истраживачке групе за Балкан, која је учествовала 2000. године на Социјалном форуму ОУН у Женеви, из чега је резултирала монографија „The Balkans in transition“ (Cambridge, San Francisco). Тиме је значајно својом активношћу допринео развоју међународне сарадње, како у области наставе тако и науке, афирмишући на тај начин, не само позив социолога већ и Филозофски факултет, Универзитет у Нишу и научну заједницу Србије.

У својој каријери Митровић је био и члан редакција и савета бројних домаћих и страних часописа: *Социолошки преглед*, *Теме*, *Градина*, *Мост*, *Годишњак за социологију*, *Економика*, *Српска политичка мисао*, као и страних: *Међународна научна истраживања* (Москва), *Социолошки весник* (Институт за социологију Руске академије наука, Москва), *Економика и предузетништво* (Москва), *Балкан – XXI век* (Софија). Такође је био и уредник зборника, рецензент бројних уџбеника и монографија из социологије и рецензент текстова за научне

часописе на простору бивше Југославије и Србије. Директор је Центра за балканске студије у Нишу, и главни и одговорни уредник часописа *Балканске синтезе*.

4. – Професор Митровић је био члан бројних професионалних удружења и њихових органа: Удружења социолога Југославије, Српског социолошког друштва, Удружења политиколога Србије, Југословенског удружења за истраживање религије, Балканске асоцијације за социологију села, Удружења књижевника Србије (Београд), Руске социолошке асоцијације, Руског филозофског друштва за научно проучавање религије, Међународног удружења конфликтолога (Русија), Међународне фондације за истраживање друштвеног развоја (IRFD, Кембриџ, САД) и Европске асоцијације професора емеритуса и Европског удружења социолога. Члан је Научног друштва Србије, Светске универзитетске академије („Платон“/Патра у Грчкој), Међународне Славенске Академије (Москва) и Међународна академија духовних посвећеника Ф. М. Достојевски (Москва, Одељење у Новом Саду). Професор Митровић је активно учествовао у раду професионалних удружења у земљи (посебно у оквиру Секције за социологију рада и социологију села). Такође, учествовао је и у активностима међународних удружења за социологију (учешће на Светском конгресу социолога – Упсала, Шведска 1979).

Потписом и рецензијама омогућио је преко тридесеторици српских и југословенских социолога да штампају књиге. Био је ментор и члан комисија за израду и одбрану многих магистарских и докторских теза на југословенским универзитетима. Као председник или члан комисија за избор и реизбор универзитетских наставника и сарадника учествовао је у унапређивању на десетине асистената, доцената и ванредних професора на свим универзитетима у Србији и Југославији.

У својој професионалној каријери (у настави, научноистраживачком раду, руководећим функцијама на Факултету и Универзитету) професор Митровић је професионално обављао своје функције поштујући прописе и професионалну етику. Бирао је три пута за посланика Скупштине Србије (1969-1974; 1988-1990; 1990-1992). Био је члан Републичког комитета за високо образовање и председник Скупштине Међуопштинске регионалне заједнице Ниш. За свој професионални, научни и јавни рад, награђиван је највишим факултетским и универзитетским наградама. Добитник је Октобарске награде града Ниша (1987) и награде Министарства за науку Републике Србије (2004). Носилац је Ордена заслуга за народ. Међу последњим признањима доприноса проф. Митровића развоју друштвених наука у Србији јесте именовање за члана Управног одбора Института друштвених наука у Београду.

Својим наставним и научним радом, учешћем у раду професионалних удружења и научној издавачкој делатности, као и радом на функцијама које је обављао на Департману за социологију, Центру за социолошка истраживања, Филозофском факултету и Универзитету у Нишу, Митровић је значајно допринео утемељењу социологије као научне и наставне дисциплине у Нишу и Србији, развоју и угледу Филозофског факултета и Универзитета у Нишу, чиме је допринео афирмацији не само теоријске универзитетске, већ и примењене социологије у Србији, ширећи интересовања социолога за нова научна и истраживачка поља.

Претходно треба разумети као најнеопходније информативно указивање на значај научних, социолошких радова професор Митровића – посебно у домаћим, српским оквирима – а не као презентацију његовог целокупног сазнајно-истраживачког доприноса социологији. У том смислу, овај извештај Жирија треба схватити као подсећање на богату животну биографију и врло успешну социолошку каријеру. Својим богатим делом и разноликим активностима, оставио је

значајан и дубок траг у српској социологији, а млађим нараштајима у социологији вредну социолошкосознајну баштину.

Узимајући у обзир његово исцрпно и систематско проучавање социологије и социолошких проблема у савременом друштву, као и допринос не само настави и истраживачким студијама, него и настојањима да се наша социологија изграђује на темељима које су поставиле најбоље домаће и стране традиције у науци о друштву – проф. Љубиша Митровић је дао допринос нашој науци и нашој заједници у областима којима се бавио пок. академик Радомир Лукић, чије име носи ова награда.

Закључак

Једногласно мишљење чланова Жирија је да **професор др ЉУБИША МИТРОВИЋ** заслужује струковно признање за његов укупан допринос на пољу социологије и за изузетне резултате који су постигнути у научно-истраживачком, образовно-педагошком и јавном професионалном раду, па га **Жири препоручује Скупштини ССД да му додели *Награду Српског социолошког друштва „Радомир Лукић“ за животно дело, за 2019. годину.***

У Београду: 15. 3.2020.

Жири за доделу Награде ССД за животно дело „Радомир Лукић“:

Др Јовица Тркуља, ред. проф. Правног факултета
Универзитета у Београду (у пензији)

Др Драгољуб Ђорђевић, ред. проф. Машинског факултета
Универзитета у Нишу

Др Владимир Вулетић, ред. професор Филозофског факултета
Универзитетау Београду

др Срђан Шљукић, редовни професор Филозофског факултета
Универзитета у Новом Саду

др Милојица Шутовић, редовни професор Универзитета у Приштини с
привременим седиштем у Косовској Митровици
